

מקום שנהגו פרק רביעי פסחים

נב.

עין משפט נר מצוה

די א מיי פ"ח מהל' י"ט
הלכ' כ טו"ע א"ח
פ"ח ט"ז ע"ג:
נב ב מ"ו מ"ו מהל'ס
ת"ת הלכ' א סמ
לא"ן דה טו"ע י"ד פ"י
של ספיק' מנ:
נב ג מ"ו מ"ו מהל'ס
ת"ת הלכ' ד סמ
שס טו"ע ע"ס ספיק' מנ:
י"ד ד מ"י פ"ח מהל'ס
י"ד הלכ' כ סמ
לא"ן דה טו"ע י"ד פ"י
של ספיק' א:
י"ה ד מ"י פ"ח מהל'ס
שמיטה הלכ' א סמ
פ"ח קמח:
י"ז ש ט הלכ' יא:

רבינו חננאל (הש"ך)
מעלו, ואציג דכלו החם
השחא כיון דלא כלי הכא
אין חיובי לבער, ור' יהודה
אומר לו צא והבא [לך]
ממקום שהבאת [אתה]
אתם, ויבין שאין שם
מי יבא חיובי לבער,
וכאלו הביאם עכשיו
ממקום שכלו למקום שלא
כלו שנתנון עליו חומרי
מקום שיצא משם לסיפק
חיובי לבער, והא דאמר
אביי ממקום שלא כלו
למקום שכלו והחזיר
למקום שלא כלו, ת"ק
סבר הרי הן בחוקתן,
והי יהודה סבר כיון
דעליהו למקום שכלו
נאסרו, והאקמחא אורי אשי
פשוטין הן, והאקמחא רב
אשי בפלוגתא דהני תנאי,
דהנן הכושב שלשה בבשין
בבחיבת אחת, וכן אליעזר
אומר אכילין על הראשון,
פירוש אחת הכושב שכבש
מהחלה, ור' יהושע אומר
אף על האחרון כו', והכי
קתני במתני', וכן הכושב
שלשה בבשין בבחיבת אחת
ולא כלה הכל, אלא אפי'סו
נשאר אחת מתן אינו חיובי
לבער, רבי אליעזר אומר
כיון שכלה אחת מתן חיובי
לבער, שאומר לו צא והבא
לך אף אחת, ויבין שאבי
פוגע להבא [לסיפק] חיובי
לבער, נמצא רבי יהודה
דמחזיר כובי אליעזר,
וגרסי' בירושלמי מא
טעמא דר' אליעזר הראשון
נותן טעם באחרון, מ"ט
דרכי יהושע אחרון נותן
טעם בראשון, וביאני אפר
בפלוגתא דהני תנאי,
דהניא אובלין בתמריים עד
שיכלה האחרון שבצוער,
רשב"ג אומר אובלין על
של בין הכפיים, פירוש
התסבין בין התמריים,
שאפי'סו לאדם ללקטן,
ואין אובלין על של בין
השיצים, כגון שנסבכו על
קציען שמכין היה, שכל
הראה אותן מתאיסות, וכן
אין נכשרין אלא לעופות,
ת"ק כי הני, ור' יהודה
אומר אמרי'ס לו צא
והבא לך אף אחת ממקום
שאתה בו, ואם כלה מאוחו
המקום חיובי לבער ולא
חי'שן מה שש בצוער.

ביישוב לא עבידנא, מלאכה כיום טוב שמי האולא ונהגו בו אסור
לא אשנה לעיניהם את המנהג: **דעריפא מינא**, הממורה ממנה:
עבדי ליה, עשיתי לו; **מימנו אנגרא דבר** כי רב, תלמיד שמרת
היו נמנין להלקותו ולא נלדומו משום דשמחא חמורה וחוששין לכבוד
המורה: **וליס ליה לר' יהודה כו'**,
דמשמע שיכול לומר לו בן מקום שלא
כלו לכן מקום שכלו לא והבא לך אף
אחת ממקום שהבאת וממנו שלא
כלו שם לחיה ואכול מאותן שבתאי
(ו) ואותם שרץ שיש לך צנית אסורין
ועממא משום גדלו כאלו ובה המוקס
כלו לכל אי נכחמי את עלי ממקום
הימר ואין כאלו מחלוקת וליה ליה לר'
יהודה דאסור משום חומרי מקום
שהלך לגס ואפילו אין שם מחלוקת
דהא ממקום שאין עושין למקום
שעושין דטעמא לאו משום מחלוקת
הוא ואסרינן ליה משום חומרי מקום
שיצא משם: הכי גרסינן **מילא**
אחריי קאמר או **ממקום שלא** כלו
למקום שלא כלו ו**שמע** שכלו כמקום
חיוב לבער ורבי יהודה אומר לא
והבא לך אף אשה מהיכא דאיימינאו
והא לא כללנו: **מילא אחריי קאמר**,
תנא קמא: **ושמע** שכלו כמקום חיוב
לבער, ואע"ג דאין כאלו חומרי מקום
שיצא משם שבשעה שיצא עדיין לא היו
נוהגין בהן חומרא: ר' יהודה אומר
לא, יכול זה לומר לבני מקומו שיצא
משם אינו משנה ממנהגם דהא
הולכמיס למקום שלא כלו ולא והבא
לך משם ולכן למלאה הרכה: **לחומרא**
אמר רבי יהודה, הכי הוה גמיר
לה ר"ח מרביה דרבי יהודה אמר
לחומרא: **אלא איוסף**, תוספת זו
שהוספת על המשנה ואימא או ממקום
שלא כלו למקום שלא כלו ושמע שכלו
כמקומו אינו חיוב לבער דאין כאלו
משום חומרי מקום שיצא משם
כשהואילא עדיין לא נאסרו ר' יהודה
אומר ש כאלו זולתו מקומו דאמרי ליה
בני מקומו הראשון לא והבא לך
מהיכא דאיימינאו ממקום שהבאתם
ותמלא שבער כלו: **לגולס דקאסי**,
דלא אירי מתניתין כמציא ממקומו
למקום שהיה לו אלא למקום שאין שיה
לו: **והכי קאמר**, מתניתין המולך
פירות שביעית ממקום שכלו למקום
שלא כלו או ממקום שלא כלו למקום
שכלו חיוב לבער החזירן למקומו ועדיין לא כלו אינו
יהודה מתמיד דאמרינן ליה לא והבא לך אף אשה מהיכא דאיימינאו
השחא והא כלו להו: **גבא דחמרא קלעינאו**, גבו של חמור שהכניסן
לתוך אותו מקום החמור קלטן בחומרי אותו מקום שלא יוכל
להחזירן עוד הא לא גרלו שם ואינו אוכלן שם: **הכושב שלשה**
כבשין, שלשה מיני ירק צנית אחת של חומץ או של זר כדי
להתקיים: **אובלין**, משלשתן: **על הראשון**, על סמן הראשון הממחר
להיות כלה לחיה מן השדה דמשעה שיכלה אחד מהן מן השדה
שגלתן אסורין דכבשייהו משוי להו כחד: **אף על האחרון**, על
סמן מין הכלה אחרון ואוכל משלשתן ואע"פ שמין השנים כלה לחיה
כבר, ותנא דמתני' ור' יהודה צהא פליגי דתנא קמא סבר לה כרבי יהושע דמיקל והכי
השדה והרי לא תמלא צדקה ואסור כרנן גמליאל: **אובלין כסמריים**, ככל ארץ יהודה עד שיכלה דקל האחרון שבצוער שהיא עיר התמרים ותנן
לקמן [ע"ג] שלש חרות לבער שאין בני יהודה אוכלין משכלו ככל ארץ יהודה ואע"פ שלא כלו בגליל אבל אוכלין בן ציונה ואפילו נתמקם שכלה
עד שיכלה מקום אחרון שכלל ארץ יהודה לפי שהיא כשאינה מואלת כאלו הולכת למקום אחר והיא מתפרנסת שם ורממנא חלה בה דלקמחן [סס]:

ביישוב לא עבידנא מלאכה כיום טוב שמי האולא ונהגו בו אסור
לא אשנה לעיניהם את המנהג: **דעריפא מינא**, הממורה ממנה:
עבדי ליה, עשיתי לו; **מימנו אנגרא דבר** כי רב, תלמיד שמרת
היו נמנין להלקותו ולא נלדומו משום דשמחא חמורה וחוששין לכבוד
המורה: **וליס ליה לר' יהודה כו'**,
דמשמע שיכול לומר לו בן מקום שלא
כלו לכן מקום שכלו לא והבא לך אף
אחת ממקום שהבאת וממנו שלא
כלו שם לחיה ואכול מאותן שבתאי
(ו) ואותם שרץ שיש לך צנית אסורין
ועממא משום גדלו כאלו ובה המוקס
כלו לכל אי נכחמי את עלי ממקום
הימר ואין כאלו מחלוקת וליה ליה לר'
יהודה דאסור משום חומרי מקום
שהלך לגס ואפילו אין שם מחלוקת
דהא ממקום שאין עושין למקום
שעושין דטעמא לאו משום מחלוקת
הוא ואסרינן ליה משום חומרי מקום
שיצא משם: הכי גרסינן **מילא**
אחריי קאמר או **ממקום שלא** כלו
למקום שלא כלו ו**שמע** שכלו כמקום
חיוב לבער ורבי יהודה אומר לא
והבא לך אף אשה מהיכא דאיימינאו
והא לא כללנו: **מילא אחריי קאמר**,
תנא קמא: **ושמע** שכלו כמקום חיוב
לבער, ואע"ג דאין כאלו חומרי מקום
שיצא משם שבשעה שיצא עדיין לא היו
נוהגין בהן חומרא: ר' יהודה אומר
לא, יכול זה לומר לבני מקומו שיצא
משם אינו משנה ממנהגם דהא
הולכמיס למקום שלא כלו ולא והבא
לך משם ולכן למלאה הרכה: **לחומרא**
אמר רבי יהודה, הכי הוה גמיר
לה ר"ח מרביה דרבי יהודה אמר
לחומרא: **אלא איוסף**, תוספת זו
שהוספת על המשנה ואימא או ממקום
שלא כלו למקום שלא כלו ושמע שכלו
כמקומו אינו חיוב לבער דאין כאלו
משום חומרי מקום שיצא משם
כשהואילא עדיין לא נאסרו ר' יהודה
אומר ש כאלו זולתו מקומו דאמרי ליה
בני מקומו הראשון לא והבא לך
מהיכא דאיימינאו ממקום שהבאתם
ותמלא שבער כלו: **לגולס דקאסי**,
דלא אירי מתניתין כמציא ממקומו
למקום שהיה לו אלא למקום שאין שיה
לו: **והכי קאמר**, מתניתין המולך
פירות שביעית ממקום שכלו למקום
שלא כלו או ממקום שלא כלו למקום
שכלו חיוב לבער החזירן למקומו ועדיין לא כלו אינו
יהודה מתמיד דאמרינן ליה לא והבא לך אף אשה מהיכא דאיימינאו
השחא והא כלו להו: **גבא דחמרא קלעינאו**, גבו של חמור שהכניסן
לתוך אותו מקום החמור קלטן בחומרי אותו מקום שלא יוכל
להחזירן עוד הא לא גרלו שם ואינו אוכלן שם: **הכושב שלשה**
כבשין, שלשה מיני ירק צנית אחת של חומץ או של זר כדי
להתקיים: **אובלין**, משלשתן: **על הראשון**, על סמן הראשון הממחר
להיות כלה לחיה מן השדה דמשעה שיכלה אחד מהן מן השדה
שגלתן אסורין דכבשייהו משוי להו כחד: **אף על האחרון**, על
סמן מין הכלה אחרון ואוכל משלשתן ואע"פ שמין השנים כלה לחיה
כבר, ותנא דמתני' ור' יהודה צהא פליגי דתנא קמא סבר לה כרבי יהושע דמיקל והכי
השדה והרי לא תמלא צדקה ואסור כרנן גמליאל: **אובלין כסמריים**, ככל ארץ יהודה עד שיכלה דקל האחרון שבצוער שהיא עיר התמרים ותנן
לקמן [ע"ג] שלש חרות לבער שאין בני יהודה אוכלין משכלו ככל ארץ יהודה ואע"פ שלא כלו בגליל אבל אוכלין בן ציונה ואפילו נתמקם שכלה
עד שיכלה מקום אחרון שכלל ארץ יהודה לפי שהיא כשאינה מואלת כאלו הולכת למקום אחר והיא מתפרנסת שם ורממנא חלה בה דלקמחן [סס]:

הגהות הב"ח

(א) גרסי דעריפא עבדי
ליה: (ב) רש"י דיה ליה וליה
ליה: (ג) יהודה וכו' מאתן
שגלתן ואתן פירות עלן
נגנ כ"ג, א) צנית מיט'
שם לך: (ד) ו"ל דתנא
והא תוספתא שביעית פ"ו
ה"י, א) ש"ך דמתניתין.

רבינו חננאל

הוא דשבתה רב יוסף
לבר נתן אסיא, משום
דאתא מבי רב לפומבדיתא
כיום טוב שני דרעות,
ואמר ליה אבי ולינניה
מר, אמר ליה רב יוסף
דעריפא מינה עבדי ביה,
כלומר השתא חמורה ריפא
המלקות, דנבעיבא מיני
אנגרא [ותגום כמפוך
היובל מגד שופרא] דבי
בי רב, פירוש מתקעין
אצל רוב האין סלקין עד
שיסייבו בהבאתו, ולא
מיטא נחשאתא, למה שלא
תהיה שמחא אלא על
דבר חמור, ודבר חמור
אלו חילקין כבוד ליה
אין משמתין אותו מיד,
לסיק דשמתא דריפא
היא מן המלקות, איכא
אנגרא [ותגום כמפוך
ליה דטבא ליה עבדי
ליה רבי המלקות קלה
היא מן השמתא, דגריסין
בדלא נכחמו והיא דיהא
דלא מיטאן אשמתא דבי
בי רב, מאן שמחא אמר
דבי רב מיתא, וסומיא
אמר ספה היא, אמר
רב יוסף שדי שמתא
ארכי וכלבא והיא דיהא
עבדא, ודבריס ברוזין הן,
מיצא בו המולך פירות
שביעית פ"ו, ואקשין ליה
ליה לר' יהודה נתנין
עליו חומרי מקום ע"כ,
ואמר רב שישא לעולם
את ליה, ומלאת אחתי
איכא בבתי' ולא אחתא
בתיא, דמאתא שהיה
שהמולך ממקום שכלו
למקום שכלו ודמקום
שלא כלו למקום שכלו,
הורוך עוד לפרש המולך
פירות שביעית ממקום
שלא כלו למקום שלא כלו,
ושמע שכלו מאוחו מקום
שביאם, ואתא לאוקמח
דרבי יהודה לקולא ונתת,
ואפי'סו למתני' ואוקמח
רבי יהודה לחומרא חיוב
לבער, וחי' קולא אינו
חיוב לבער, והכי פירשהו
ת"ק סבר כיון דאחייתו
ממקום שלא כלו למקום
שלא כלו משלקי חרות
אוחו מקום שביאם מ"ס

